

Vlaams
Parlement

stuk **1588** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 25 mei 2012 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

houdende het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid

Advies

namens de Commissie voor Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heer Stefaan Sintobin
aan de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jurgen Vanlerberghe;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegd lid:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

1588 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur	4
1.1. Veranderingen voor de lokale besturen.....	4
1.1.1. De provincies	4
1.1.2. Steden en gemeenten	5
1.2. Andere wijzigingen, los van het Planlastendecreet	6
2. Bespreking	6
3. Advies	7

Artikel 12 van het decreet houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd (hierna Planlastendecreet) somt dertien sectorale regelgevingen en een besluit van de Vlaamse Regering op die ingevolge het Planlastendecreet moeten worden aangepast.

Tijdens het overleg van het Uitgebreid Bureau met de commissievoorzitters van 18 november 2011 werd beslist dat de Commissie bevoegd voor Binnenlands Bestuur telkens advies zou kunnen verlenen over de ontwerpen van decreet die ingediend worden om de bedoelde sectordecreten in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het Planlastendecreet. Bedoeling van dit advies is om na te gaan of de letter en de geest van het Planlastendecreet gerespecteerd wordt bij de aanpassingen van de sectorale regelgeving aan dat Planlastendecreet.

Op 22 mei 2012 besprak de commissie het ontwerp van decreet houdende de ontwikkeling, de organisatie en de subsidiëring van het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid, met het oog op een advies aan de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

1. Toelichting door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Minister *Joke Schauvliege* zegt dat de Vlaamse Gemeenschap op basis van het huidige Cultureel-erfgoeddecreet convenants sluit met provincies en gemeenten. Dat is niet meer mogelijk in de context van het Planlastendecreet en dus dienden er aanpassingen te gebeuren. Het Cultureel-erfgoeddecreet regelt echter niet enkel de ondersteuning van lokale besturen, maar bijvoorbeeld ook de ondersteuning van musea, archieven, bewaarbibliotheken, landelijke organisaties volkscultuur en de expertisecentra. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om een aantal technische wijzigingen door te voeren.

1.1. Veranderingen voor de lokale besturen

Voor de cultureel-erfgoedconvenants zijn er door de aanpassing aan het Planlastendecreet significante wijzigingen. In het Vlaams Parlement zijn er al verschillende discussies geweest over de meerwaarde van de aanpassingen van het Cultureel-erfgoeddecreet aan dit Planlastendecreet. Ook vanuit de lokale besturen zelf werd er gepleit om de huidige manier van werken zo veel mogelijk te behouden. Om aan die bezorgdheden tegemoet te komen, werd een tweesporenbeleid uitgewerkt.

1.1.1. De provincies

Provincies hebben een lange historiek in de ondersteuning van de culturele-erfgoedsector. Het huidige decreet gaat reeds uit van een complementair beleid en er bestaat al een protocol tussen de Vlaamse overheid, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), waarbij afspraken worden gemaakt over wie wat ondersteunt.

Provincies zijn bevoegd voor de indeling bij het regionale niveau van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties op het grondgebied die beschikken over een kwaliteitslabel zoals vermeld in dit decreet. Ze zijn ook bevoegd voor de toekenning van werkingsubsidies aan collectiebeherende organisaties op het grondgebied die ingedeeld zijn bij het regionale niveau en voor de ondersteuning van cultureel-erfgoedorganisaties met een regionale relevantie. Provincies zijn tevens bevoegd voor het ontwikkelen van een regionaal depotbeleid, opgemaakt in overleg met de lokale besturen en de cultureel-erfgoedorganisaties. Ten slotte zijn ze ook bevoegd voor het aanbieden van een consulentenschap ten gunste van de cultureel-erfgoedbeheerders en -actoren op het grondgebied. Binnen deze bevoegdheden kunnen de provincies een jaarlijkse subsidie ontvangen voor de realisatie van de Vlaamse beleidsprioriteiten. Deze beleidsprioriteiten hebben geen betrekking op

de derde bevoegdheid die gedefinieerd is in artikel 143, omdat de provincies deze bevoegdheid integraal met eigen middelen moeten invullen.

De toekenning van subsidies voor het regionale cultureel-erfgoedbeleid aan de provincies gebeurt voortaan op basis van de procedure zoals bepaald door het Planlastendecreet en er moet dus geen apart beleidsplan meer ingediend te worden. Ook het instrument van de convenant vervalt. De opvolging van deze Vlaamse beleidsprioriteiten en de verantwoording van de subsidies gebeurt volledig op basis van de documenten die de provincies opmaken in het kader van hun beleids- en beheerscyclus. Er wordt daarom geen cultureel-erfgoedconvenant meer gesloten. Als gevolg hiervan zullen de huidige cultureel-erfgoedconvenants met de provincies, voor de periode 2009-2014, een jaar vroeger beëindigd worden, dus eind 2013.

1.1.2. Steden en gemeenten

Voor de toekenning van subsidies voor het lokale cultureel-erfgoedbeleid aan gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, wordt er gewerkt met twee sporen. Enkel de steden Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven en Mechelen kunnen nog als individuele gemeente een subsidie aanvragen voor het uitbouwen van het lokale cultureel-erfgoedbeleid. De keuze voor een aparte regeling is ingegeven door het gegeven dat deze steeds reeds een lange traditie hebben in de ontwikkeling en realisatie van een lokaal cultureel-erfgoedbeleid. Alle maakten ze deel uit van de experimentele fase bij het opzetten van een Vlaams beleid inzake lokaal cultureel-erfgoed. Meer dan tien jaar ondersteuning van het lokaal cultureel-erfgoedbeleid via convenants resulteerde in deze steden in een evolutie en verdieping van de werking van de erfgoedcellen, maar ook in een inbedding van deze cellen in het lokale cultuurbeleid. Het lokale cultureel-erfgoedbeleid heeft een structurele – zowel financiële als personele – basis. Ook Toerisme Vlaanderen voert trouwens een apart beleid naar deze vijf steden. Bovendien zijn er in deze steden niet alleen omvangrijke cultureel-erfgoedcollecties, maar zijn er ook diverse werkvormen – zoals musea, culturele archiefinstellingen, erfgoedbibliotheken en landelijke expertisecentra cultureel erfgoed en landelijke organisaties voor volkscultuur – aanwezig op hun grondgebied.

De subsidietoekenning gebeurt daarbij op basis van de procedure van het Planlastendecreet. Voor het lokale cultureel-erfgoedbeleid van deze gemeenten zullen er dan ook Vlaamse beleidsprioriteiten bekend gemaakt worden. De convenants met Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven en Mechelen worden hierdoor een jaar vroeger beëindigd. Voor de nieuwe beleidsperiode 2014-2019 wordt geen cultureel-erfgoedconvenant meer gesloten.

Andere gemeenten kunnen voor het uitbouwen van hun lokaal cultureel-erfgoedbeleid worden gesubsidieerd via een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Hier blijft de werkwijze van het huidige Cultureel-erfgoeddecreet behouden: de beleidsperiodes blijven dezelfde en er worden nog steeds convenants gesloten.

In het nieuwe Cultureel-erfgoeddecreet wijzigt het inwonersaantal dat minimaal vereist is om in aanmerking te komen voor een cultureel-erfgoedconvenant (50.000 inwoners) en de minimale subsidie die hieraan verbonden is (150.000 euro). Voor alle huidige convenants is voldaan aan het vereiste minimale inwonersaantal. In de overgangsbepalingen werd bovendien ingeschreven dat voor elke convenant voor de periode 2015-2020 minstens hetzelfde subsidiebedrag zal worden toegekend als het bedrag dat op basis van het huidige decreet wordt ontvangen.

Een laatste wijziging is dat een convenant over een periode van minstens drie jaar moet gaan. Er kunnen geen aanvragen meer worden ingediend om een cultureel-erfgoedconvenant te sluiten voor de laatste twee jaar van de beleidsperiode.

Voor de toekenning van subsidies aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie zijn er geen wijzigingen. Er werd een nieuw cultureel-erfgoedconvenant gesloten voor 2012-2016.

1.2. *Andere wijzigingen, los van het Planlastendecreet*

De minister stelt voor om de andere wijzigingen, die los staan van het Planlastendecreet, te behandelen in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

2. **Bespreking**

De heer *Marc Vanden Bussche* is bereid om dit ontwerp van decreet een kans te geven. Hij hecht veel belang aan het cultureel-erfgoedbeleid omdat het belangrijk is voor het toerisme. De bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden blijven intact binnen het nieuwe decreet en dat is positief. Landelijke gemeenten hebben het soms moeilijk om samen aan de 50.000 inwoners te raken die vereist zijn voor het opzetten van een intergemeentelijk samenwerkingsverband.

De heer *Bart Caron* vindt het goed dat dit ontwerp van decreet wordt ingeschakeld in de globale aanpak van het Planlastendecreet en van de lokale beheers- en beleidscyclus. Intergemeentelijke samenwerking is mogelijk binnen het decreet Lokaal Cultuurbeleid en binnen het decreet Onroerend Erfgoed rond archeologie. Dat zijn domeinen die verwant zijn met het cultureel erfgoed, het ene is een gewestmaterie, het andere een gemeenschapsmaterie. Het zou goed zijn om een zekere mate van integratie na te streven en te vermijden dat er drie verschillende structuren ontstaan.

Er is een historische reden voor het feit dat de vijf kunststeden apart blijven en geen intergemeentelijke samenwerking aangaan. De gemeenten aan de rand van die vijf steden worden daardoor op langere termijn echter wel uitgesloten van participatie aan intergemeentelijke samenwerking rond cultureel erfgoed.

De heer *Lieven Dehandschutter* is het hier niet helemaal mee eens. Het Waasland bijvoorbeeld grenst aan Antwerpen en vormt een eigen toeristische regio en heeft ook een eigen erfgoedcel. Intussen is er een belangrijke wisselwerking ontstaan tussen toerisme en erfgoed. Op termijn zou het ideaal zijn als de toeristische regio's en de erfgoedregio's zouden samenvallen. Bij de aankondiging van het Planlastendecreet is er heel wat onrust geweest bij de erfgoedactoren. Erfgoedbeleid is een zaak, toeristisch beleid een andere. Er is echter een grote interactie tussen beide. De kunststeden die ook in de toeristische sector een apart statuut hebben, kunnen ook hun eigen erfgoedcel behouden of ontwikkelen. Dat is een goede zaak.

De heer *Jan Durnez* merkt op dat de intergemeentelijke samenwerking eigenlijk niet het voorwerp is van de toetsing van vandaag. Hij is van oordeel dat dit ontwerp van decreet volledig conform is met het Planlastendecreet.

Minister *Joke Schauvliege* merkt op dat minister Bourgeois bezig is met de regioscreening, met de bedoeling de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op elkaar af te stemmen. Er zullen conclusies worden getrokken op basis van de proefprojecten. De situatie van de kunststeden is inderdaad historisch gegroeid. Een intergemeentelijke samenwerking tussen een stad en een randgemeente wordt echter niet uitgesloten. Integendeel, het decreet bepaalt zelfs dat een stad meer middelen kan krijgen als ze de stap zet naar de omliggende gemeenten. Dat zal ongetwijfeld een stimulans zijn tot samenwerking.

3. Advies

De in de commissie aanwezige fracties besluiten unaniem dat de bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de ontwikkeling, de organisatie en de subsidiëring van het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid, inderdaad conform het Planlastendecreet zijn.

Linda VISSERS,
waarnemend voorzitter

Stefaan SINTOBIN,
verslaggever